

6 වැනි සැසිය

කතන්දර වලින් පෙළඹවීම, උපක්‍රම වලින් සවිබල ගැන්වීම

ඉදිරිපත් කිරීම සඳහා කථන පිටපත

ඉදිරිපත් කිරීම සඳහා කථන පිටපත

මාතලේ ගිම්හනි ප්‍රවේශන කීර්ම සඳහා උපක්‍රම

6 වැනි සැසියේ දක්වා ඇති ආකාරයේ මෙහි සැසියේ පිටපතක් ඔබගේ මවුබැංගුවේ මුද්‍රණය කිරීමට හෝ ඔබට එය මුද්‍රණය කිරීමට අවස්ථාවක් ඇත.

සවිච්ඡාදන

පහත කතාවේ මතය සහ සිතුවම් කිරීම, පාහේ ආකාරයේ මේ වැඩක්ම පුළුල් කිරීමට ඉඩ ලබාදීමට ඉඩ ඇත. පාහේ මෙහි දැක්වෙන පරිදි පාහේ මෙහි පිටපතක් ඔබට ලබාදීමට ඉඩ ඇත. මෙහිදී ඔබට ඉඩ ඇත. පාහේ මෙහි දැක්වෙන පරිදි පාහේ මෙහි පිටපතක් ඔබට ලබාදීමට ඉඩ ඇත. මෙහිදී ඔබට ඉඩ ඇත. පාහේ මෙහි දැක්වෙන පරිදි පාහේ මෙහි පිටපතක් ඔබට ලබාදීමට ඉඩ ඇත.

ඉදිරිපත් කිරීමේ ක්‍රියාපටිපාටිය

ඉදිරිපත් කිරීමේ ක්‍රියාපටිපාටිය සඳහා ඉඩ ඇත. මෙහිදී ඔබට ඉඩ ඇත. පාහේ මෙහි දැක්වෙන පරිදි පාහේ මෙහි පිටපතක් ඔබට ලබාදීමට ඉඩ ඇත. මෙහිදී ඔබට ඉඩ ඇත. පාහේ මෙහි දැක්වෙන පරිදි පාහේ මෙහි පිටපතක් ඔබට ලබාදීමට ඉඩ ඇත.

---

1. කතාවේ ක්‍රියාපටිපාටිය

ඉදිරිපත් කිරීමේ ක්‍රියාපටිපාටිය සඳහා ඉඩ ඇත. මෙහිදී ඔබට ඉඩ ඇත. පාහේ මෙහි දැක්වෙන පරිදි පාහේ මෙහි පිටපතක් ඔබට ලබාදීමට ඉඩ ඇත. මෙහිදී ඔබට ඉඩ ඇත. පාහේ මෙහි දැක්වෙන පරිදි පාහේ මෙහි පිටපතක් ඔබට ලබාදීමට ඉඩ ඇත.

ඉදිරිපත් කිරීම සඳහා කටයුතු පිටපත

මානව හිමිකම් ප්‍රවර්ධනය කිරීම සඳහා උපක්‍රම

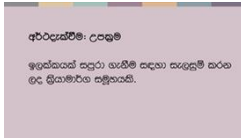
6 වැනි සැසියේ ඉදිරිපත් කිරීමට අදාළ මෙම සටහන් මෙම සැසියේ පවර්පොයින්ට් ඉදිරිපත් කිරීමෙහි අංක 13 සිට 24 දක්වා වන ස්ලයිඩ් මගින් නිරූපණය වේ.

හැඳින්වීම

මෙම සැසියේ දී සහ පෙර සැසි වලදී, ආගම ඇදහීමේ හෝ විශ්වාස දැරීමේ නිදහස සඳහා තමන්ගේ ප්‍රජාව තුළ යහපත් වාතාවරණයක් ඇති කර ගැනීම සඳහා විවිධ පුද්ගලයින් විවිධ දේ කිරීමට උත්සාහ දැරීම පිළිබඳ කතන්දර අපි අසා තිබෙනවා. එමෙන් ම, අපගේ ප්‍රජාව තුළ ආගම ඇදහීමේ හෝ විශ්වාස දැරීමේ නිදහස සම්බන්ධයෙන් ඇති ගැටලු පිළිබඳව ද අපි සිහිපත් කර ගෙන තිබෙනවා (අපගේ නගරයේ ආගම ඇදහීමේ හෝ විශ්වාස දැරීමේ නිදහස නිරූපණය කරන ෆ්ලිප් චාර්ට් කඩදාසි වෙත අවධානය යොමු කරන්න).

අපි දැන් ප්‍රජා මට්ටමින් මානව හිමිකම් ප්‍රවර්ධනය කිරීමට සහ ආරක්ෂා කිරීමට භාවිතා කළ හැකි විවිධ උපක්‍රම ගැන ඉගෙන ගැනීමටයි සූදානම් වෙන්නේ. අපගේ ප්‍රජාව තුළ අපි හඳුනාගෙන ඇති ගැටලු විසඳීම සඳහා අපට මෙම උපක්‍රම භාවිතා කළ හැක්කේ කෙසේද යන්න ගැන අපි දැන් සිතා බලමු.

ඉතින්, අපි 'උපක්‍රම' යන්නෙන් අදහස් කරන්නේ කුමක් දැයි බලමු. උපක්‍රම අර්ථ දැක්වෙන්නේ 'ඉලක්කයක් සපුරා ගැනීම සඳහා සිදු කරනු ලබන සැලසුම් සහගත ක්‍රියාමාර්ග සමූහයක්' ලෙස යි.

මානව හිමිකම් ක්‍රියාකාරකම් සඳහා විවිධ උපක්‍රම වර්ග හතරක් තිබෙනවා. මෙම උපක්‍රම වර්ග හතර පැහැදිලි කිරීමට උපකාරී වීම සඳහා අපට මානව හිමිකම් උල්ලංඝනයවීම් නිරූපණය කිරීමේ උපමාවක් ලෙස 'ගින්න' ගැන සිතිය හැකියි. එය අපි සිරුර උණුසුම් කර ගැනීම සඳහා අසලින් වාඩි වී සිටිය හැකි ප්‍රසන්න ගින්නක් නොව, හයානක, පාලනය කළ නොහැකි ගින්නක්. මානව හිමිකම් උල්ලංඝනයවීම් වලින් මෙන් ම, ගින්නෙන් ද මිනිසුන්ට හානි සිදු වෙනවා – ඒවා මිනිසුන්ට කම්පනය, තුවාල හා මරණය ගෙන දෙන අතර, දේපළ හා ඉඩම් ද විනාශ කරනවා.

ඉතින් අපි කොහොමද ගිනි නවත්වන්නේ? අපි වර්ග හතරකට අයත් ක්‍රියාමාර්ග ගන්නවා:

1. හදිසි උපක්‍රම

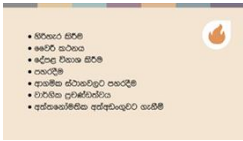

හදිසි උපක්‍රම යනු ගින්න ආරම්භ වීමට පෙර නැවැත්වීම, ගින්න නිවා දැමීම සහ මිනිසුන් බේරා ගැනීමයි.

ළමයෙක් ගිනිකුරු සමග සෙල්ලම් කරමින් සිටිනවා ඔබ දුටුව හොත් ඔබ කරන්නේ කුමක්ද? ඔබ ගින්න නිවා දමා ගිනිකුරු ටික ඉවත් කරනවා! ගින්නක් ආරම්භ වීම වළක්වා ගැනීමට ඔබ උත්සාහ කරනවා.

ඔබ ප්‍රමාද වී, කුඩා ගින්නක් ඒ වන විටත් ආරම්භ වී තිබුණේ නම්, ඔබ ගිනි නිවන උපකරණයක් හෝ වතුර බාල්දියක් ගෙන එය නිවා දැමීමට උත්සාහ කරනවා. ගින්න නැවැත්වීම මගින් ඔබ අවදානමට ලක්ව ඇති පුද්ගලයින් සහ දේපළ ආරක්ෂා කිරීමට උත්සාහ කරනවා. එහෙත් ගින්න ඉතා විශාල නම්, ඔබ ගිනි නිවන හමුදාවේ උපකාර ඉල්ලා සිටීමත් මිනිසුන්ට එතනින් ඉවත් වන ලෙස අනතුරු අඟවනවා.

මානව හිමිකම් සඳහා තිබෙන හදිසි උපක්‍රමත් මේ හා සමානයි! විශේෂිත පුද්ගලයින්ට, විශේෂිත ස්ථානවල දී සිදුවීමට යන හෝ සිදු වෙමින් පවතින මානව හිමිකම් උල්ලංඝනයවීම් සඳහා අපි හදිසි උපක්‍රම භාවිතා කරනවා. උල්ලංඝනයවීමක් වළක්වා ගැනීමට හෝ නැවැත්වීමට සහ මිනිසුන් බේරා ගැනීමට සෘජුව ම මැදිහත් වීම, එසේත් නැති නම්, උදව් ඉල්ලා සිටීම සහ අවදානමට මුහුණ දී සිටින පුද්ගලයින්ට අනතුරු ඇඟවීම යන දෙක ම ඉන් අදහස් වෙනවා.

ඒ අනුව, හදිසි අවස්ථා උපක්‍රම භාවිතා කරන්නේ කුමන ආකාරයේ ආගම ඇදහීමේ හෝ විශ්වාස දැරීමේ නිදහස (FORB) උල්ලංඝනය වී සඳහා ද? හිරිහැර කිරීම, වෛරී ප්‍රකාශ සිදු කිරීම, පහරදීම්, දේපළ විනාශ කිරීම, ආගමික ස්ථානවලට පහර දීම, වාර්ගික නිංසනය සහ අත්තනෝමතික අත්අඩංගුවට ගැනීම් යන සියල්ල නිශ්චිත පුද්ගලයන්ට හෝ කණ්ඩායම් වලට නිශ්චිත ස්ථානවලදී නිශ්චිත වේලාවක සිදු විය හැකි උල්ලංඝනය වීම වලට උදාහරණ වෙතවා.

හදිසි උපක්‍රම මගින් මෙවැනි හදිසි සිදුවීම්වලට ප්‍රතිචාර දැක්වීමට හම්, අපි චිවැහි හදිසි සිදුවීම්වලට සූදානම්ව සිටිය යුතුයි - කුමක් කළ යුතු දැයි දැන සිටිය යුතුයි. මිනිසුන් ගිනි නිවන හමුදාවේ අංකය දැන සිටින ආකාරයෙන් ම, හෝ ගිනි නිවන උපකරණයක් භාවිතා කිරීමට ඉගෙන ගන්නා ආකාරයට ම, මානව හිමිකම් උල්ලංඝනය වීම් සිදු වන විට ඒවා වළක්වා ගැනීමට, නැවැත්වීමට සහ උපකාර ඉල්ලා සිටීමට ද අපි ඉගෙන ගත යුතුයි.

2. පරිවර්තන උපක්‍රම

ගින්නක් හටගෙන පැතිර යන්නේ යම් හේතුවක් නිසායි. උදාහරණයක් ලෙස අනතුරුදායක ලෙස විදුලි රැහැන් ඇදීම නිසා. වෙනස් කිරීමේ උපක්‍රම යනු ගින්න ඇතිවීමට හේතු වන තත්වයන් වෙනස් කිරීමයි - විදුලි රැහැන් ආරක්ෂිත බව තහවුරු කර ගැනීම සඳහා ඉදිකිරීම් රෙගුලාසි අනුගමනය කරන බව තහවුරු කර ගැනීම වියට උදාහරණයක්.

මානව හිමිකම් උල්ලංඝනය වීම් ද හේතු ඇතිව සිදු වෙතවා. උදාහරණයක් ලෙස, මිනිසුන් ආරක්ෂා කිරීමට අවශ්‍ය නීති සමාජයට නැති නිසා හෝ එම නීති අනුගමනය කරනු ලබන බවට වග බලා ගත යුතු පුද්ගලයන් විසේ නොකරන නිසා උල්ලංඝනය වීම් සිදු වෙතවා. එයත්, සමාජය හරහා වැරදි ආකාරයට විදුලි රැහැන් ඇදීමක් හා සමානයි.

බොහෝ මානව හිමිකම් උල්ලංඝනය වීම් විසඳිය හැක්කේ නීති හෝ යම් යම් දේවල් සිදු කරන ආකාරය වෙනස් කරන ලෙස ජනතාවට ඒත්තු ගැන්වීමෙන් පමණයි. අපට එය විවිධ ආකාර 4 ක් මගින් සිදු කළ හැකියි:

- ගැටලුව ඉස්මතු කර පෙන්වීම සඳහා උද්ඝෝෂණ හා විරෝධතා දැක්වීමෙන්,
- ගැටලුව වෙනස් කිරීම සඳහා යම් දෙයක් කළ යුතු යැයි එය වෙනස් කිරීමට බලය ඇති පුද්ගලයන්ට ඒත්තු ගැන්වීමෙන් - අපි මෙය උද්දේශනය ලෙස හඳුන්වනවා,
- මිනිසුන්ට වෙනස් ලෙස හැසිරීමට දිරිගැන්වීම් ලබා දීමෙන්,
- නැත හොත්, අපි ඒවා පිළි නොගන්නා බව පෙන්වීමට හරක නීති හෝ සමාජ සම්මතයන් සාමකාමීව ප්‍රතික්ෂේප කිරීමෙන්.

මේවා වෙනස් කිරීමේ උපක්‍රම යි. ඒවා වඩාත් දිගු කාලීනව, වඩාත් ක්‍රමානුකූලව, සමාජයේ පවතින, බොහෝ ස්ථාන වල සිටින මිනිසුන් විශාල සංඛ්‍යාවකට බලපාන ගැටලු කෙරෙහි අවධානය යොමු කිරීමට උපකාරී වෙතවා.

3. ගොඩනැගීමේ උපක්‍රම

ගින්න නැවැත්වීම සඳහා අපිට කළ හැකි තවත් දෙයක් වන්නේ මහජනතාව දැනුවත් කිරීම සහ ඔවුන්ගේ ආකල්ප වෙනස් කිරීමයි; දැල්වෙන සිගරැට් කොට වියළී බිම්වලට විසි කිරීමෙන් ඇති විය හැකි අන්තරායන් පිළිබඳව දැනුවත් කිරීම වියට එක් උදාහරණයක්. එමෙන් ම, අපට මහජන සම්බන්ධීකරණ ද ගොඩනගා ගත හැකියි - එනම් ස්වේච්ඡා ගිනි නිවීමට වැඩි පිරිසක් සම්බන්ධ කර ගත හැකියි. ඔවුන්ගේ කුසලතා ගොඩනැගිය හැකියි - උදාහරණයක් ලෙස, ගිනි නිවන උපකරණයක් භාවිතා කරන්නේ කෙසේ දැයි මිනිසුන් දැනුවත්ව සිටින බව සහතික කර ගැනීමට කටයුතු කළ හැකියි.

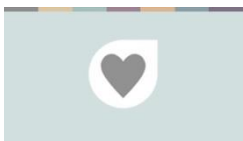
මානව හිමිකම් සම්බන්ධයෙන් ගත් කල, ගොඩනැගීමේ උපක්‍රම යනු මානව හිමිකම් සංස්කෘතියක් ගොඩනැගීම සඳහා කරන දිගු කාලීන කාර්යයක්. එනම්, සෑම කෙනෙකු ම තමන්ගේ අයිතිවාසිකම් සහ අනුන්ගේ අයිතිවාසිකම් දන්නා, මානව හිමිකම් වලට ගරු කිරීම සාමාන්‍ය සහ නිවැරදි දෙයක් ලෙස දකින, අයිතිවාසිකම් උල්ලංඝනය වුව හොත් කුමක් කළ යුතු යැයි දන්නා, තමන්ගේ සහ අනෙක් අයගේ අයිතිවාසිකම් වලට ගරු කරන සහ හැඟී සිටින ආකාරය දන්නා සමාජයක් උදෙසා කටයුතු කිරීම යි.

- මෙවැනි සමාජයක් ගොඩනැගීමේ කාර්යයට කරුණු 4 ක් ඇතුළත් වෙතවා:
- මානව හිමිකම් වල වැදගත්කම පිළිබඳව දැනුවත් කිරීම, සහ සිදුවෙමින් පවතින උල්ලංඝනයවීම් සහ ඒවායින් සිදුවන හානිය පිළිබඳව දැනුවත් කිරීම.
  - සම්බන්ධීකරණය – මානව හිමිකම් ප්‍රවර්ධනය කිරීමට පියවර ගැනීම සඳහා කැපවීමට වැඩි වැඩියෙන් මිනිසුන්ව යොමු කිරීම.
  - කුසලතා ගොඩනැගීම – මානව හිමිකම් ප්‍රවර්ධනය කරන්නේ කෙසේ දැයි මිනිසුන් දැනුවත් වන පරිදි කුසලතා ගොඩනැගීම.
  - තවද, විවිධ ස්ථාන වල විවිධ දේ කරන, එහෙත් සම්බන්ධීකරණයකින් යුතු ආකාරයකට පොදු අරමුණු කරා කටයුතු කරන, පුද්ගලයින් සහ සංවිධාන ජාලයක් ගොඩනැගීම.

මේවා වෙනස් වීම සඳහා පූර්ව කොන්දේසි නිර්මාණය කරන, දිගු කාලීන උපක්‍රමයි. ඒවා අපි අනෙක් සියලු ම උපක්‍රම භාවිතා කරන විට අපිට හැකි සීමාවට අවශ්‍ය පදනමක් ගොඩ නගනවා.

4. සුව කිරීමේ උපක්‍රම

අවසාන වශයෙන්, අපට සුව කිරීමේ උපක්‍රම තිබෙනවා. ගින්නක් මෙන් ම, මානව හිමිකම් උල්ලංඝනයවීම් ද මිනිසුන්ට, දේපළවලට සහ ප්‍රජාවන්ට හානි කරනවා. සුව කිරීමේ උපක්‍රම යනු මානව හිමිකම් උල්ලංඝනයවීම් සිදු වූ පසු මිනිසුන්ව රැකබලා ගැනීම සඳහා අපි සිදු කරන දේ වලටයි.

- එක් අතකින් මෙයට මිනිසුන්ට සුවය ලැබීම සඳහා අවශ්‍ය කරන වෛද්‍ය, ද්‍රව්‍යමය හා මනෝ-සමාජීය සහාය සපයා දෙන බව සහතික කර ගැනීම ඇතුළත් වෙතවා. නමුත් ගරුත්වය හා යුක්තිය ද ඇතුළත් වෙතවා.
- සිදුවූ දෙය සැලවිය නොහැකි බවට සහතික කර ගැනීම සඳහා, එය ලේඛනගත කිරීම,
  - සිදු වූ දේ පිළිබඳව කථා කිරීමට හා සිහිපත් කිරීමට මිනිසුන්ට අවස්ථාව ලබා දීම; සහ
  - මිනිසුන්ට යුක්තිය ඉටුවන බව හා වන්දි ලැබෙන බව සහතික කර ගැනීම.

සමාජීය

මානව හිමිකම් ප්‍රවර්ධනය කිරීම සඳහා මේ විවිධ ක්‍රම සියල්ල ම වැදගත් වෙතවා. ඒවා එකකින් අනෙකෙහි අඩුව පුරවනවා, ඒවා එකිනෙක අතර අන්තර් සම්බන්ධතයි, එකිනෙක සමගාමී ලෙස භාවිතා කළ හැකියි.

කිසිදු එක් පුද්ගලයෙකුට හෝ සංවිධානයකට සියලු උපක්‍රම භාවිතා කළ නොහැකියි – කුමන උපක්‍රම භාවිතා කළ යුතුද යන්න පිළිබඳ අපගේ තේරීමට හිසි ලෙස බලපාන විවිධ භූමිකා, කුසලතා සහ අවස්ථා අපට තිබෙනවා. වැදගත්ම දෙය වන්නේ, සෑම කෙනෙකුට ම යමක් කළ හැකි වීමයි. අප අතරේ සිටින, එකම ආකාරයකට සිතන පුද්ගලයින්ගේ සහ සංවිධාන ජාල හරහා අපට දේවල් වෙනස් කළ හැකි වීමයි.

මානව හිමිකම් උල්ලංඝනයවීම් නැමැති ගිනි නැවැත්වීමට, සහ අපගේ නිවෙස්වල සහ ප්‍රජාවන් තුළ සහ අපගේ රජයන් විසින් මානව හිමිකම් වලට ගරු කරනු ලබන සමාජයක් ගොඩනැගීම සඳහා අපි සියලු දෙනාටම දායක විය හැකියි.

ස්තූතිය

මෙම ඉදිරිපත් කිරීම සඳහා Center for Victims of Torture සංවිධානය විසින් මෙහෙයවනු ලබන New Tactics in Human Rights Project නැමති ව්‍යාපෘතිය මගින් සකස් කරන ලද උපක්‍රම රාමුව විසින් පොළඹවනු ලැබ, එම රාමුවෙන් උපුටාගත් අනුවාදයක් භාවිතා කර ඇත. www.newtactics.org